

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravništvo:
Ljubljana, Gradsko št. 7, levo. Telefon št. 77.

Izhaja vsako soboto.
Posamezna številka velja 1 K.

Naročnina: Mesečno 4 K, četrletno 12 K, polletno 24 K in celoletno 48 K. — Inserati po dogovoru.

Naše naloge.

Nekateri naših prijateljev so se bali, da bi naša stranka, mala in nova ne mogla izpolnjevati svoje naloge. Danes je ta strah brezpredmeten, ker naša stranka se je med delavstvom in uradništvom uveljavila in gre k uresničenju svojega programa.

Ves trud naših prijateljev, da bi našo stranko kratkoma zamolčali, je bil zaman. Mi smo, in to ve danes naš narod in naše delavstvo, in oklenili so se naše stranke vsi oni, ki jim je pri srcu trajno blagostanje našega delavskega ljudstva. Zadovoljni smo z malim, ker vemo, kako so se razvijale druge stranke, ki danes propadajo. Če ne več, imamo danes kontrolo in prepričani smo, da kjer je veselje do dela, pridejo s časom tudi večji uspehi.

Zato mirno gledamo v bodočnost. Naš mir pa ne pomenja počivanja; tega se mora zavedati vsak naš tovariš in pristaš. Z volitvami in volinimi uspehi še dolgo ni izčrpano vse delo, ki nas čaka v bližnji bodočnosti. Nikdo naj se ne nadeja, da je z volilnimi uspehi že zasiguran ugoden razvoj. Že zato ne, ker bodo državnim brzo sledile občinske volitve, na katere vse mora biti stranka pripravljena. V parlamentu bomo našemu programu pač lahko pomagali, a tam ga ne moremo uresničiti.

Naš program moramo uresničiti ali vsaj delovati na njegovo uresničenje v življenju samem; v občinah, okrajih, delavnicah, povsod okrog nas in najbolj v nas samih. Ni dosti, da vidimo nedostatke današnjega sistema, skrbeti moramo tudi, da se odstranijo. Ne rečem s tem, da bi ne bilo v naši stranki, ki se nahaja še vedno v dobi porajanja, mnogo pozitivnega dela in bilo bi odveč to dokazovati, kar vsi dobro vemo, ali mislim, da bi se dalo tudi pri danih, nam sicer zelo neprijateljskih okoliščinah, napraviti še mnogo več.

Ne samo za uresničenje našega programa, temveč predvsem za njegovo razširjenje. Mi se ne smemo zanašati na to, da nam pomaga čas in vsa socialna vprašanja, ki gibljelo danes

svet in ki se rešujejo v smislu naših nazorov. Čeprav lahko črpamo iz tega fakta prepričanje in zadovoljstvo, dasmo smo na poti, nam mora biti to obenem tudi vspodbuda, da prepričamo tudi široke mase o dejstvu, da so reforme ki se izpeljujejo, naše ideje in da so nasprotni idejam, z katerimi se je delavno ljudstvo toliko časa varalo.

V resnici imamo mi pri uveljavljanju našega programa zelo lahko stališče. Imamo program, ki temelji v življenju samem in je izvedljiv. Res je, da je „kompromisni“, a to le v očeh demagogov, ki si ne vzamejo niti toliko časa, da bi ga preštudirali. Smo pa v neprijetnem položaju, da se z našimi skušnjami okoriščajo drugi in recimo odkrito, brezvestni ljudje. No, poglavitno je da se naš program uresniči — in je pri tem morda prilično vse eno, kdo ga izvede; a ne smemo se pustiti zapeljati, ker tudi dobra misel se lahko popači in resnica preobrne v laž.

Tega se izmed nas gotovo nikdo ne želi. Naša dolžnost je, da ohranimo naš program čist in vedno realen. To je dolžnost, ki se ji ne smemo izogibati. Ne prikrivajmo si, da to zahteva povečane in intenzivnejše delavnosti, pri kateri ne sme nikdo manjkati. Rekel bi z drugimi besedami: moramo se oboroževati, da nas ne najde ugoden trenutek nepripravljenih.

Prvo skušnjo smo preživeli, uvedli smo se povsod — povsod imamo svoje prijatelje in pristaše. Videli smo na mnogih mestih znatne skupine; naša naloga je (in to naloga vsakega posameznika), povsod, kjer je to količnik možno, ustanoviti naše organizacije. Oboroževanje v tej smeri vidim pa predvsem v tem, da se nam na ta način nudi prilika k razširjevanju naših idej in njih poglavitni.

Drugo zelo važno vprašanje je širjenje našega tiska. Je to naše najizdatnejše orožje — ne le obrambno, temveč tudi napadalno. Resnica, naš tisk je danes nedovršen; vsi občutimo z žalostjo pomankanje svojega dnevnika, ki bi bil edini v stanu zadoščati

idejnemu gibanju in odbijati napade od vseh strani. Tednik je le nadomestilo. Sicer je v kratki dobi izpolnil, kolikor je bilo pač izpolniti mogoče, a ni to vse, kar bi se moglo in kar se mora izpolniti. Potrebno je graditi dalje, pridobivati nove čitatelje in naročnike in nove člane tiskovnega fonda, da bi pričeli lahko izdajati dnevnik in pozneje zgradili svojemu tisku lasten dom, zgrajen in voden po naših programatičnih osnovah. Vsak naj si postavi za svoj cilj najbližjo dobo, pridobiti vsaj enega ali dva nova čitatelja našemu listu. In ne odlašati niti za trenutek, ker le to, kar naredimo in postavimo sami, bomo imeli. Ne zanašajmo se na čas, na boljše razmere, temveč pričnimo z delom takoj.

To so poglavitne naše naloge, ki se jim ne smemo izogibati, ako nam je razširjenje naših idej in razvoj naše stranke pri srcu. Če bomo sedaj počivali, bi se prav lahko zgodilo, da bi nas doba, ki bi bila za nas ugodna, našla nepripravljene. Ako hočemo z uspehom braniti koristi širokih ljudskih vrst in naroda, moramo imeti oporo, oporo v delavnem ljudstvu. Samo tako bo lahko naše delovanje plodonosno in bodo uspehi odgovaljali našemu trudu. Prepričan sem, da naloge, ki sem jih tu naznačil, niso tako težke, da bi jih ne mogel izpolniti vsak izmed nas. Vsaj dela vsak z zavestjo, da vse kar stori v tem oziru, stori zase in za svoje otroke. Z.

Stanovanjska beda!

Po preobratu se je valilo vse polno uradov, državnih in privatnih, potrebnih in nepotrebnih z uradništvom in družinami vred v Jugoslavijo, osebno v center Slovenije, v Ljubljano. Če je bilo to neobhodno potrebno, o tem naj razmišljajo merodajni gospodje. Položaj je postal tak, da se je moralo z njim računati. Koliko se je pa pri teh računih grešilo, ve skoro cela Ljubljana.

Ustanovila se je stanovanjska komisija žalostnega spomina, katero je vodil s svojo znano spretnostjo mestni magistrat. Njene naredbe same so bile nejasne, kot je bilo nejasno njeno delovanje. Imele so samo ta uspeh, da sta se zastopnika gospodarjev in najemnikov lahko prepirala, kdo ima prav. Stanovanje je dobil le tisti, ki je brez komisije od gospodarja stanovanje takorekoč kupil. Samoobsebi umevno je, da so bili uspehi te komisije minimalni. Zato se je ukrenilo, da se stanovanjska komisija osamosvoji in da magistrat izgubi to nevhvaležno delo. Zgodilo se je tako, a uspehi so ostali isti, ker se je tudi v tej komisiji vlekel ves začeti nered naprej in — kdo bi zameril — vlekla se je tudi neobjektivnost in pristranost. Saj je bila tudi ta druga naredba tako se-

stavljena, da se je lahko oziralo na strice, tetiče, prijatelje in višje interese. Te neobjektivnosti sploh ni bilo mogoče preprečiti.

Ker le ni bilo vidnih uspehov in radi neštevilnih pritožb onih strank, ki niso imele ali hotele imeti protektorjev, se je sklenilo stanovanjsko komisijo II poddržaviti.

Dobili smo državni stanovanjski urad, ki je imel v početku precej dobre uspehe, dasiravno je prevzel ves nered obeh preddelujočih komisij na svoja pleča.

Takrat je imel državni stanovanjski urad namreč pravico stanovanja zasegati in nakazovati. Kdo je bil temu uradu bolj nasproten, kakor zastopniki hišnih posestnikov? Oni so se dvignili in kot zmagovalci dosegli, da so se stanovanja nakazovala na njihov predlog. S tem so pa izvršujočem organom položili verige na roke.

Za brezstanovalce se je pa pričel nov križev pot, ki se nadaljuje še danes in se bode nadaljeval toliko časa, dokler vlada sama s svojo železno roko pošteno ne poseže vmes.

Na podlagi sedanjega uradovanja ne more imeti stanovanjski urad onih uspehov, ki bi jih moral imeti. Temu uradu, kolikor smo informirani, manjka

Maksim Gorkij:

Dobre roke in dobra srca.

Maksim Gorkij, eden glavnih činiteljev Lunačarskega ljudskega komisarijata za prosveto ljudstva, vpliva na ruski proletarijat razen s svojimi predavanji posebno še s tendenciozno pisanimi novclami in pripovedkami. Kako zna Gorkij v eni sami pripovedki podati ljudstvu celo lekcijo o sili in potrebi dela, nam kaže stedeča pripovedka, objavljena tudi v tržaškem listu „Lavoratore“.

Na majhni postaji med Rimom in Janovom je odprl sprevodnik vrata kupeja in pomagal skupaj z nekimi delavcem v mastni obleki stopiti v vlak na eno oko slepemu starčku.

„Je pač zelo star,“ sta si mislila obadva z ljubeznjivim smehljajem.

Starček pa je bil še čil. Ko se je obema zahvalil z mahljajem svoje tresočje se roke, se je vlijudno odkril, pogledal z edinim svojim očesom skrbno na sedeže in zaprosil za dovoljenje, da bi se smel vsteti.

Takoj se mu je ponudilo mesto. Starček se je vsedel, skrbno poravnal gube svoje platnene obleke, oddahnil se, kakor po prenehanju naporu, polo-

žil roke na kolena in se dobrosrčno nasmehnil s svojimi brezzobimi usti.

Vprašali smo ga, če potuje daleč. „Samo tri postaje,“ je odgovoril. „Grem na vnukovo svatbo,“ in začel je pripovedovati precej zgovorno pri grmenju vlaka, zibaje se pri tem kakor veja, zlomljena v burji.

„Sem z Ligurije — Ligurčani smo silni ljudje. Imam trinajst sinov in štiri hčere. In če bi hotel prešteti svoje vnuke, gotovo bi se mi zmešalo število. To je tretji, kateri se ženi.“

Pogledal je okoli s svojim brezbarvnim, ali še vedno živim očesom in je nadaljeval:

„Nobenega od njih nisem dal kralju in domovini! Ne verjamete? — Kako sem prišel ob oko? Oh, temu je že dolgo, dolgo. Bil sem še majhen deček, a pomagal sem že pridno svojemu očetu. Nekoč smo delali v vinogradu — zemlja trda in kamenita, potrebuje neskončne nege. Od motike odbit kamen mi je priletel v oko. Danes se ne spominjam že niti na bolešč, katero sem takrat občutil, ali spominjam se še dobro, kako mi je takrat — opoldne — začelo otekati oko — — — strašno! Poskusili so otekanje ustaviti s toplim

kruhom, a zaman: Oko je umiralo.“

Starček si je pogladil lica, vsa porasla s sivimi negojenimi kosmatimi niti in je nasmehljivo se nadaljeval:

„Takrat še ni bilo toliko zdravnikov in ljudje so živeli, ne da bi mnogo razmišljavali — — — Da, da, takrat so bili ljudje boljše, — — — ne verjamete? Mogoče — — —“

Njegov zagoreli, od globokih gub razorani obraz je zadobil prepričevalen izraz.

„Če bi danes živeli tako, kot se je živelo v mojih mladih letih, pa bi lahko govorili o ljudeh brez strahu — oh!“ In dvignil je začrtnjen, skrivljen prst, kot bi nekomu grozil.

„Mnogo bi Vam lahko pripovedoval o ljudeh. — Ko je umrl oče, sem bil star trinajst let. Sem majhen kakor vidite, in gibčnost in pripravnost pri delu je bilo prav vse, kar mi je oče zapustil, ker naša hiša in polje je bilo prodano, da so se mogli poplačati dolgovi. In tako sem živel, z enim očesom in dvema rokama. Delal sem povsod, kjerkoli se mi je ponudilo delo. Trudapolno? Da, ali mladost se ne boji dela — ne verjamete —“

Ko sem bil star devetnajst let, sem srečal dekle, katero mi je določila

usoda. Revna kakor jaz, je bila samo večja in močnejša kakor jaz; živela je s staro, bolano materjo in delala tu in tam, kakor jaz. Ni bila posebno lepa, ali bila je dobra in pametna. In kakšen krasen glas! Pela je kakor umetnica — je bogastvo tak krasen glas, ne verjamete? Tudi jaz sem, veste, pel še dosti dobro.“

„Ali me vzameš?“ sem jo vprašal, ko sva se enkrat že dovelj nagledala. „To bi bila neumnost,“ je žalostno odgovorila, „jaz nimam ničesar in ti imaš dvakrat toliko. Kako naj živiva?“

Bilo je to le preveč resnično: Ona ni imela ničesar, jaz dvakrat toliko. Ali kaj potrebuje ljubezen, če sta obadva mlada? Samo vstrajnost in ljubezen znaga!

„Imaš prav,“ je končno rekla Ida. „Če nam je Mati Božja pomagala doslej, ko sva živela vsak na drugem kraju, nam gotovo tudi pomaga, če bodeva živela skupaj.“ Dogovorila sva se in šla sva k župniku.

„Blaznost“ — je rekel župnik. „Ali je še premalo beračev v Liguriji? Nesrečnika, vidva sta igračka v demonskih rokah in če se ne bosta ubranila te skušnjave, se bosta pozneje bridko kesala!“

vsaka točna evidenca o vseh zasegljivih stanovanjih in kar je glavno, manjka mu sigurnega temelja. Podoben je hiši, zidani na ilovico, ki jo birokratična teža pogreza vanjo.

Uradništvo ni kolikor ga je, z zanimanjem in nadčloveškim potrpljenjem deluje v tej birokratični nesnagi, trpi duševno in moralno a pomagati si ne more. Uspehi, ki so zelo, zelo minimalni mu morajo s časoma vzeti vsako veselje do dela. Uradnik na prosluli št. 1. je podoben mučeniku, ter je takorekoč le žrtev podedovanega nereda. V potu svojega obraza mora tolažiti ljudi brezstanovalce, dasiravno je prepričan, da je vsa tolažba zaman.

Isto je pri poročevalcih (takozvanih referentih) v sobi št. 2, ki navzlic svoji onemoglosti vrše požrtvovalno svojo dolžnost. Da ne more iti delo hitro od rok, je vzrok tudi dejstvo, da sta za Ljubljano, ki šteje preko 80 000 prebivalcev, nastavljeni samo dva poročevalca, ki sprejemata in se pripravata preko 600 brezstanovalci. Da to de-

Druga hiba stanovanjskega urada je pomanjkljiva evidenca razpoložljivih stanovanj, ker kakor so nam zdi, sloni cela evidenca na takozvanih ovaduhih lovanje ne more roditi uspehov jasno.

brezstanovalcih, če se jih sme tako imenovati. Ti ovaduhi so imeli svoj čas pravico do onega stanovanja, katerega so ovadili, če se je isto zaseglo. Sedaj pa niti ovaduh do stanovanja ne pride. Brez ovaduhov pa stanovanjski urad tak, kot je danes, menda sploh uradovati ne more.

Hišnim gospodarjem je stanovanjski urad trn v peti. Naklonjeni so mu samo takrat, kadar naj jim ta urad spravi kako neljubo stranko iz hiše. Pri oddaji so pa neizprosni.

Priznavamo popolnoma lastninsko pravico hišnih gospodarjev, zgražati se moramo le nad nesocialnem obnašanjem pošameznikov in teh je precejšno število. Če bi bili vsi hišni posestniki dovolj socialno čuteči, bi ne bilo treba ne komisij in ne stanovanjskega urada. Ker je pa teh slučajev bore malo, moramo vstrajati na ohranitvi stanovanjskega urada in sicer preustrojenega, ker tak kot je danes, bi bilo res bolje, da bi ga ne bilo. Če gre ta procedura brez vsake omejitve naprej, bomo imeli letošnjo zimo državnih in južni kolodvor poln vagonov, zasedenih po družinah, žrtvah nesocialnega čustvovanja hišnih gospodarjev.

(Dalje prih.)

Socialna demokracija na Češkem.

(Nada jevanje)

Ako analiziramo postopanje levice, vidimo, da vseeno kopira ruski vzgled. Ruski boljševiki so razdelili v svoji državi armado na dva dela: na proletarsko in buržuazno. Proletarci stoje skrajno neprijateljsko proti buržuaziji, niti pomisliti se ne more nato, da bi oba dva razreda mogla vladati drug poleg drugega. Na Češkem pa so razmere — govorimo samo o političnih — popolnoma drugačne. Niti proletarijat vseh treh narodov v republiki, niti njihova buržuazija ne predstavljata dvojnih konsolidiranih celot. Ne samo, da nemška in madžarska buržuazija češko buržuazijo sploh odklanja, tudi nemški in madžarski proletarijat ni mogel v teh dveh letih najti podlago na kateri bi se moglo združiti z češkim proletarijatom. Ostalo je pri starem avstrijskem sistemu delitve po narodnostih, in šele v drugi vrsti se diferencirajo (delijo) narodnosti tudi v socialnem pogledu. Ako bi mogel nemški delavec v republiki voliti, podal bi svojo roko Berlinu, a ne Pragi in madžarski delavec je ne bode podajal Pragi, temveč Pešti, kakor hitro bo tam zavladal demokracičnejši režim. Madžarski delavec na Češkem tega tudi nikakor ne taji. Ne simpatizira z današnjo Pešto, ali tudi Praga mu je protivna. Njegovo stališče je jasno: čaka, a njegova časna nevtalnost ni Čehom nikakor prijateljska. Nemški delavec tega sicer ne pokaže tako jasno, ker je njegov položaj bolj kompliciran, a kam ga vleče srce o tem ni nikakega dvoma.

Desnica to dobro ve, levica pa kaže večjo vero v socialistične principe nečeskkih socialistov in rada bi jih naslikala kot od vsakega nacionalizma nedotaknjene. Levica mora tako delati, ker le ta vera v socialistične principe nemških in madžarskih delavcev pripušča njeno konstrukcijo bojnega načrta po vzoru sovjetske Rusije: proletarci proti buržuaziji. Na Ruskem, v Nemčiji, Franciji, Angliji, Italiji in povsod, kjer so narodne države, je mogoče konstruirati bojno polje na ta način brez velike politične nevarnosti. Na Češkem pa lahko pomeni ta oblika socialističnega boja konec državne enotnosti in samostojnosti Češko-slovaške republike, ker do sedaj se ni posrečilo ustvariti državo 14. milijonov lojalnih podanikov. Politika vlade in glave države sicer delajo v tem smislu, a do sedaj so Čehi od tega še jako daleč. Levica bi to lahko videla pri glasovanih v narodni zbornici, ali levica tega ni smela videti, ker bi sicer ne smela deliti armado po ruskem vzoru. Tako je bil vpliv ideologije ruskega boljševizma posebno usodev za posamezne češke stranke, in mogel bi biti usoden tudi za državo samo, ako bi bili dani gotovi predpogoji. Pokazali smo že, da je boljševizem vplival, kot nekaka razvodna sila na vse socialistične stranke. In njegov vpliv bo v najkrajšem času še mnogo močnejši. Kakor hitro sklene Rusija z ostalim svetom mir, bo import boljševiških nazorov v ostale države mnogo močnejši nego do sedaj, ko so se

ga tako ali tako še nekoliko ubranile. Po končani vojni se bo gospodarsko stanje Rusije zboljšalo in ti kateri danes odporujejo boljševizmu v svojih državah s tem, da kažejo na trilo stanje Rusije, bodo imeli eno orožje manj v svojih rokah. In to bode trajalo tako dolgo, dokler se Evropa in celi svet sploh ne poravnava z boljševizmom na ta način, da radikalno zboljša svoje socialno stanje, tako, da bode v tako nastali konkurenci mogel se izkazati z boljšim stališčem svojega delavstva, kot Rusija sama. Računati je torej za dolgo dobo z eksistenco ostrega socialnega problema in zato se socialistične stranke neizogibno morajo cepiti na radikalne in revolucijske življe,

kar se že danes začinja. Priznati se mora levici na Češkem, da ima morda izmed vseh radikalnih skupin na svetu najtežje stališče. Nemore iti tako direktno k cilju, kakor Rusi ali Italijani, a na drugi strani nezadovoljnost delavcev podpihujejo ne samo socialni vzroki, temveč tudi lažisocialistična agitacija nacionalno — podbarvanih nečeskkih strank. Poskuša sicer kopirati ruski vzgled, ker bi tako najednostavnejše izvedla svojo nalogo, ali vendar čuti tudi sama, da bi to ne bilo pravilno. In zato se javno odrekava ruskemu vzgledu in govoreč le o „pripravah“ k socialni revoluciji misli, da jo mehanizem svetovne revolucije reši najhujših skrbi sam po sebi.

Položaj v Rusiji.

(Pismo angleškega delavca svojim tovarišem v domovini.)

Jako sem presenečen, da se še danes, ko je objavljeno že toliko resnice o Rusiji, najdejo ljudje, ki si ne morejo napraviti jasne slike o žalostnem stanju te nesrečne zemlje. Prepričan sem, da vsi ti ki odhajajo z Rusije, nimajo poguma povedati gole resnice.

Ne sme se pozabiti, da so vsi ti, ki se danes vračajo iz Rusije, ljudje, ki so cela leta živeli v Rusiji, ki so se poženili z ruskimi ženami, ustvarili tam družino in bili namenjeni za vedno ostati v Rusiji, da ne bi bili samo svedoki revolucijskega razvoja, temveč da bi po raznih strasteh in burnih dogodkih živeli tam v miru in zadovoljnosti. V veliki večini so bili delavci, zaposleni v raznih tovarnah v Moskvi in drugod. Kolikor sem jih poznal, so vsi presojevali razmere kar najtreznejše in najmilejše. Vsi so pozdravljali stremljenje Rusov po svobodi, ali po večini so prišli do spoznanja — kot jaz sam — da Rusija ni še zrela za revolucijo. Manjkalo je skupnosti med posameznimi razredi in zato so bili Rusi predani na milost in nemilost ljudem, ki so prišli, jim iz rok iztrgali vso moč in uvedli sistem tiranstva, proti kateremu je stari carski sistem, da, tudi pruski militarizem pravi raj.

Ne pustite, da bi angleški delavci verovali le en sam trenotek, da vlada v Rusiji kaka svoboda ali enakopravnost. Delal sem v ruski municijski tovarni, ker mi ni nič drugega preostajalo in lahko torej govorim iz lastne izkušnje. V tej tovarni ki je zaposlovala okoli 1000 delavcev, sem težko srečal enega, ki bi bil v resnici zadovoljen z današnjim režimom v Rusiji. Ševeda si ne upajo o tem javno govoriti, ker bi bili sicer obtoženi sabotaže in obsojeni. Ogleduhov in ovadnikov je vse polno in nič ni uspešnejšega, če se hočete v Rusiji danes nad kom maščevati, kot da ga obdolžite sabotaže. Vkljub temu, da žive delavci v veliki bedi, si ne upajo stavkati. Kdor stavka je kratkomalo ustreljen, brez odlašanja in dolgotrajnih preiskav. Rad bi vedel kaj pravijo k temu naši boljševiki.

Razmere v Rusiji se ne spre-

njajo iz slabega k slabšemu, one k najslabšemu naravnost drve. Vse končava z prestankom, zamre predno se je rodilo. Kmetom so rekvirirali živila, a niso jih razdelili, dokler se niso pokvarila. Krompir so razdeljevali zmrznjen, moko grenko. Ni torej čudo, da pri takih razmerah in stalno rastoči draginji zahtevajo delavci mesto plače živila. V mestu, kjer sem delal, je znašala dnevna delavčeva plača 113 rubljev, cena funtu (1/2 kg) kruha pa 300 rubljev. Najboljša plača po premijskem sistemu ni presegala 240 rubljev dnevno.

Mislím da to zadostuje in da mi o tej stvari ni potrebno obširnejše govoriti. Denar v Rusiji sploh nima nikake vrednosti. Za nedeljo in praznike delavci ne dobivajo plače, ure preko časa se jim plačuje z običajno mezdo. Udeležil sem se shoda, na katerem so se volili delegati za moskovski sovjet. Z 23 delegatov so bili zvoljeni 3 komunisti in še ti so bili zvoljeni z malenkostno večino. Pozneje so bili izključeni iz moskovskega sovjeta. Izkazalo se je namreč, da tudi trije niso komunisti. Tako izgleda svoboda v današnji Rusiji.

Mi, ki smo sami delavci, gojimo največjo simpatijo do ruskih delavcev, in je naša najsvetejša dolžnost povedati resnico o sistemu špijonaže in tiranstva, ki se je nadel ime ruske vlade. Svarimo vse delavce sveta, da bi se ne varali in mislili, da so dosegli dalavci v Rusiji svobodo in enakopravnost. Vladni sistem v Rusiji je v resnici ravno nasproten svobodi in enakopravnosti. Ljudske mase so pod pritiskom oborožene soldateske prisiljene se pokoravati. Prebivalstvo je izstradano. — Kmet na deželi je dobil zemljo, naj se do sitega in se ne briga za drugo. V tako industrijalni deželi, kot je Vel. Britanija, bi zadoščevalo samo 6 mesecev stradanja k ozdravljenju pregretih glav naših boljševikov.

Življenski pogoji v Rusiji so danes taki, da ni možno, da bi si naši ljudje napravili o njih pravilno sliko. Samo mi, ki smo to bedo preživeli, vemo, kaj to pomeni.

Mladina iz celega kraja se je norčevala iz naju, vsi starejši so nam odgovarjali. A mladost je trdoglava in ima vedno za vse svoje lastne vzroke. In tako je prišel dan najine poroke. Nisva bila bogatejša kot preje in v resnici nisva niti vedela, kje prebijeva svojo poročno noč.

„Pojdiva na polje,“ je rekla Ida. „Ni to nič pregrešnega. Mati Božja se na vse in povsod enako ljubeznivo ozira in v mladosti gori ljubezen povsod z enakim plamenom.“

Bilo je torej odločeno, da bode zemlja najina postelj in nebo najina odeja.

Sedaj pa vam, gospodje, povem nekaj novega. Poslušajte dobro, to je najkrasnejši doživljaj iz mojega dolgega življenja.

Na predvečer moje poroke mi je rekel stari Jan, pri katerem sem gostil delal, ne da bi dal iz ust pipico in kar tako med zobmi — kot bi bila stvar sploh brez vsacega pomena:

„Hugo, moral bi očistiti ovčnjak in razprostrti slamo. Če prav je tam suho in so bile ovce tam le eno leto, je treba vendar tam nekoliko počistiti,

ako hočeš iti z Ido tjakaj . . .“

Imeli smo torej dom!

Delal sem, prepeval in pripravljaj naš kotiček. Mizar Konstantin se je prikazal med vratmi in vprašal:

„Tukaj bodele stanovali? Kje pa imate posteljo? Ko boš enkrat s temle gotov, pridi k meni in vzameš si ono, ki mi je odveč.“

Ko sem se vračal od njega, je klicala trgovčeva Marija iz trgovine:

„Ženita se nesrečnika in nimata niti rjuh za posteljo, niti pernic — ničesar! Ti si menda blazen. Pošiji sem k meni nevesto. Dam ji, kar potrebuje.“

In Hektor Viario, sitneš, ves sključen od revmatizma in osušen od mrzlice, je stoječ na pragu gostilne klical k trgovini:

„Vprašajte ga, ima li dobro zalogo vina, da bode mogel ponuditi gostom — — — Oh, tile ljudje, kako so nepremišljeni! Recite mu, naj pride k meni — — —“

V globoki brazgotini na starčkovem obrazu se je zalesketala solza radosti; sklonil je glavo nazaj in se začel tiho smehljati. Glava se mu je polahko

tresla in roke so se otroško poigravale.

„Vidite, gospodje — je nadaljeval smehljaje — na dan poroke smo imeli doma vse potrebno: Marijin kipec, perilo, pohištvo, kuhinjsko opravo — prav vse, prisegam. Ida je plakala in se smejala obenem, in jaz tudi, in z nama vsi ostali. Ne sme se plakati pri svatbi — ali včasih to ne gre drugače — vsi „naši“ so se nam smejali.“

Gospodje, dobro je, če moremo reči o ljudeh „naši“. A še lepše je, čutiti, kako so nam blizu, čutiti, da vaše življenje ne pomeni zanje le šale, ravno tako, kakor vaša sreča ne.

Poročni dan je bil prekrasen. Vsi s celega kraja so gledali na naju, vsi so prišli pogledat naš ovčnjak, ki se je spremenil v bogat dom kakor po udarcu s čarobno šibico v dobi vil. Imeli smo vse: vino in sadje, meso in kruh. Vsi smo bili tako veseli, kot še nikdar — — — In tako vidite, da vzbudi največjo radost zavest, da smo pomagali drugemu. Ni ničesar krasnejšega, ničesar, kar bi človeka bolj potolažilo!

Prišel je tudi pridigar, povedal je mnogo dobrega in resnega:

„Poglejte — je rekel k prisotnim — ta dva mlada človeka sta delala za vas, a vi ste se pobrigali za to, da bi ne imela skrbi ta dan, najkrasnejšem v njih življenju. Napravili ste, kar je bila vaša dolžnost, ker ona dva sta se trudila za vas in delo velja več, kot med in srebro, s katerim ste jima ga plačali. Novci se zgube delo pa ostane! Ta dva mlada človeka, sta vesela in skromna, njihino življenje je bilo težko ali ona dva sta ga prenašala, ne da bi se komu pritoževala. Od sedaj naprej bo morda njihino življenje še trudapolnejše, kot do sedaj, ali podlegla ne bosta: vi jima boste pomagali v težkih trenutkih, saj imate dobre roke in še boljše srce — — —“

Povedal je Idi in meni in vsem, ki so bili navzoči iz vasi, še veliko ljubeznivega.“

In starček se je motreč in zmagoslavno ozrl s svojim edinim očesom, oživljenim in pomlajenim okoli in dostavil: „To je, gospodje, kar sem Vam hotel povedati o ljudeh. Vse neverjetno, ali ni res?“

Preložil F. Z.

Neki drugi Anglež, ki se je vrnil domov pripoveduje v „Morning Post“ kako se more varati tudi resnicoljuben človek in podati nepravilne informacije o tem, „kar je sam doživel.“ Tako je naprimer pred nekoliko tedni navedel kot dokaz boljševiskega napredka v reorganizaciji obrti prof. Goode v svojem govoru v „National Liberal Club“, da je videl na lastne oči popolnoma pravičen obrat v serpuhovski pralnici. Nedolgo po njegovem predavanju pa se je vrnil iz Rusije ravnatelj te pralnice, ki je povedal, da se je Mr. Goode zdržal v Serpuhovu, ki je pretežno industrijalno mesto, le nekoliko ur v spremstvu Litvinova, ki je opozarjal vsakega angleža, da ne kaže govoriti preveč odkrito. To kar je videl Mr. Goode, je bil le oddelek neke pralnice, ki je bila v obratu, v mestu

pa je 8 pralnic, od katerih jih stoji 7 in pol. Mr. Goode je bil v Serpuhovu meseca avgusta in pralnica, ki jo je videl on, je zastavila vsled pomanjkanja kuriva že v oktobru popolnoma svoje delo in ni obratovala do 26. januarja, in preživela je med tem štiri stavke vsled pomanjkanja kruha. V istem času, ko je prof. Goode navajal to tovarno za vzgled, je ta stala, kakor vse druge.

Mogoče, da je bila za prof. Goode sreča, da je bil lahkoveren, ker če bi bil nekoliko drugačen, bi ga doletela usoda Mr. Keelinga, ki je imel to smolo, da je poznal Rusijo in ni vzel za čisto resnico tega, čemur je verjel prof. Goode in oni ki verjamejo Mr. Goodeju.

(Mr. Keeling je delavec, protiboljševik, ki je sprejemal Mr. Goodeja v Rusijo. Sovjetska vlada ga je pustila aretirati in je še sedaj zaprt v Rusiji.)

Politične vesti.

Rdečo armado poražene.

Na rusko-poljski fronti je prišlo do naglega in popolnega preobrata v korist Poljakom. Srednja in severna ruska armada sta poraženi in se umikati v neredu, kar bo brezdvomno vplivalo tudi na južno armado, ki operira v Galiciji. Poljaki vsled tega nočejo sprejeti ruskih mirovnih pogojev in pogajanja v Minsku bodo ostala najbrže brezuspešna. Na jugu Rusije so se tudi pričeli ostri boji med boljševiskimi četami in upornimi ukrajinskimi kmeti, katerih fronta se na eni strani naslanja na poljsko na drugi pa skuša ustvariti zvezo z Wranglovo armado, tako da bi imeli potem enotno fronto od Poljske preko cele južne Rusije, ki bi odrezala boljševiske od Črnega morja in bogatih žitnih pokrajin južne Rusije. — Nočemo prerokovati, a mislimo, da gre nesmiselnemu sistem, ki so ga uvedli boljševiski in ga vzdrževali toliko časa s krvavim terorjem, k svojemu koncu in da bo zima, če že ne jesen, prinesla Rusiji zopet demokracijo in možnost k res uspešnemu socialnemu delu.

Občinske volitve v Sloveniji.

Na Hrvaškem so se obč. volitve že davno izvršile, v Srbiji so se vršile te dni, pri nas pa, kjer bi se lahko že pred dobrim letom izpeljale, jih ne bomo še imeli tako kmalu. Značilno za postopanje naših ministrov in pokrajinske vlade je to manipuliranje z našimi obč. volitvami. Dr. Žerjavov volilni red, ki je romal v Beograd že pozimi enkrat, je obležal v Pribečevičevi miznici. Ko je

prišel Trifkovič na ministrski stolček, je romal na Korošec navset zopet nazaj v Ljubljano, da se prikrjoji bolj po klerikalno. V zadnjem trenutku je dobil Korošec sicer regentov podpis ali s tem pa zopet demokraciji niso zadovoljni in volilni red se bo — revidiral. Ti javnost pa čakaj, čakaj, čakaj, sprejemaj davke in molči . . .

JUGOSLAVIJA.

+ **Passiva volilna pravica javnih nameščenecv.** 15. člen volilnega zakona, po katerem imajo izmed javnih nameščenecv pasivno volilno pravico samo ministri in profesorji pravnih fakultet se bo sedaj izpremenil. Volitve v konstituanto bodo razpisane za 28. november 1920.

+ **Volilni zakon za Slovenijo** za občinske volitve se bo, kakor poročajo iz Beograda, še enkrat predložil v pregled ministrskemu svetu.

+ **Občinske volitve v Srbiji** so potekle popolnoma mirno. V Beogradu so zmagali komunisti — predvsem valed brezbržnosti meščanskih volitev. V ostali Srbiji so pridobili demokraciji in komunisti na račun radikalec, kar pomenja za Srbijo vseljakor korak naprej. Natančen izid volitev iz vseh krajev do sedaj še ni znan.

PO SVETU.

+ **Lloyd George proti Rasom.** Lloyd George je bil radi ruskih mirovnih pogojev zelo ozlovoljen in je rekel da je bila franco-ka politika (boljševikom sovražna) upravičena.

+ **Ruski zastopniki zapustijo London.** Kamenjev in Krasin, ki sta se pogajala z Angleško vlado, sta zahtevala potne liste, da se vrnejo v Rusijo. Pogajanja so ustala brezuspešna.

+ **Tatjinski nadvojvoda.** Dunajska uradna preizkuševalna komisija je napravila na državno pravništvu kazensko obtožbo proti bivšemu nadvojvodi Jožefu Ferdinandu, ker je, kot tudi drugi člani cesarske rodbine, med vojno kradel armadni plen.

Tedenske vesti.

— Javen shod NSS v Celju. V soboto dne 21. t. m. ob 8. uri se je vršil v Celju v veliki dvorani Narodnega doma zelo dobro obiskan shod NSS. Tov. Deržič je v temeljitem govoru razložil politični položaj, v katerem se nahaja naša država. Da je govoril iz srca vseh pričujočih, je dokazalo viharno pritrjevanje ob koncu govora. Tovariš Vojska je poročal o stališču javnih nameščenecv in orisal zavlačevanje naše „ima vremena“ vlade v vseh vprašanih državnih nastavljenecv. Podal nam je jasno sliko o delovanju Narodnega predstavništva in vlade, igri z izvoznicami in strankarskih preprih. Njegov govor so poslušalci spremljali z živahnim pritjevanjem. Oba govornika želijo Celjani še večkrat videti v svoji sredi. Tovariš Bolek je podal kratko poročilo o draginji. Nato je na predlog tov. Žabkarja bila enoglasno sprejeta sledeča resolucija: „Zborovalci na javnem shodu NSS v Celju dne 21. t. m. protestirajo najodločnejše proti sedanjemu sistemu vladanja, ki tira našo državo na rob propada. Izjavljajo slovesno, da nimajo v sedanjo vladavo prav nikakega zaupanja. Protestirajo proti oropanju javnih nameščenecv državljanskih pravic in zahtevajo od Narodnega predstavništva, da se vsem javnim nameščenecem prizna pasivna volilna pravica. Zahtevajo takojšnje volitve v konstituanto.“ Shod se je vršil razven malega incidenta v začetku popolnoma stvarno in mirno. V začetku, ko je otvoril predsednik kraj. organ. NSS tov. Žabkar shod, zahtevala je mala gruča ljudi, ki hočejo biti soci-

jalisti, a so vse prej kakor to, volitev predsedstva. Predsednik je predlogu ugodil, nakar je bil tov. Žabkar z 4/5 večino izvoljen za predsednika shoda. S tem nezadovoljni, so se z vzklikom „socialisti ven“ ti cestni žvižgoveci odstranili iz dvorane. Ponovno povdarjamo, da teh razgrajavev nikakor ne smatramo za socialiste, ker bi se jih v tem slučaju morali mi sami sramovati. Podobni so prejšnjim razbijalcem šip na Narodnem domu. Dokaz temu naj služi razgovor, ki so ga imeli pred shodom na Dečkovem trgu: „Geh nur auf“, pravi A in B odgovori: „Bas ber i auf gehn — ih versteph ja niks.“ Nato ga zavrne prvi: „Geh nur — birst sbehrin .Koren.“ Iz tega je razvidno, da je bila cela družba nahujskana in da nima ista najmanjšega pojma o socializmu in demokratizmu. Upamo, da se enake stvari ne bodo več ponavljale. Gospodu Korenu, ki je v splošnem znan kot značajan, pa ne privoščimo v njegovi neposredni bližini sličnih nesocialistov in nemškutarskih „lumpenproletarcev“, ki so le agentje protidravnih elementov. Čudno je, da so ti razgrajavi v pretežni večini znani nekdanji počestni „hajlovc“.

— **Pozabljeno stvar.** Veliko se piše o verižništvu in raznih zakotnih manipulacijah a vendar še veliko premalo. Tako smo zvedeli te dni, da je imel ob času prevrata neki veletržec Č. iz Celja od narodnega sveta pooblastilo za izvoz 18 vrec moke v Nem. Avstrijo. Ljudje pa pripovedujejo, da se je na to izkaznico izvozilo 1 vagon moke po 15 K kilogram. Morda ve g. R. kaj več o tem.

Sokolstvo.

I. pokrajinski zlet Sokolskega Saveza SHS v Mariboru dne 29. avgusta 1920.

Dne 29. avgusta 1920 se vrši v Mariboru prvi večji zlet našega Sokolstva v Mariboru. Za prenočišče v Mariboru je preskrbljeno.

Za polovično vožnjo mora imeti vsak posebno zletno izkaznico Saveza. Legitimacije se dobe pri društvi ozir. pri Savezu v pisarni v Narodnem domu. Razven tega mora imeti vsak zletni znak, ki stane 10 K in se dobi istotam.

Pri postajni blagajni, od koder odhajate v Maribor, vzemite za vsakega udeleženca, ki ima zletno izkaznico, cel vozni listek III. razreda do Maribora. Ob enem dobite na zletne izkaznice žig postajne blagajne (važno!). Niti zletnih izkaznic, niti voznega listka ne oddajate iz rok! Med vožnjo v Maribor žigosa župni tajnik ali njegov namestnik vsem zletnikom, pripadajočim v njegovo župo, zletne izkaznice

z župnim žigom in sicer na zadnji strani. Tako opremljena izkaznica zajedno s celo vozno karto do Maribora opravičuje za povratno vožnjo, ne da bi bilo treba pri postajni blagajni v Mariboru še iskati kakšnih nadaljnih potrdil in slično.

Zletne izkaznice so veljavne a) na državnih progah od 27. avgusta do incl. 2. septembra, b) na južni železnici od 27. do incl. 31. avgusta in sicer za posebne in redne osebne vlake III. razreda — ne pa za brzovlake!

Povdarjamo, da se mora vsakdo vrniti z istim vlakom, kot je prispel v Maribor — izvzemši delegate za skupščino, ki se vračajo z rednimi vlaki (ne brzovlak!) z istimi ugodnostmi (III. razred). Vozni redi ostanejo, kot smo že javili.

Vstopnice za tribune k javni telovadbi se dobe pri Sokolskem Savezu Narodni dom, vsaki dan od 9. do 10. ure dopoldne.

Dopisi.

Iz Litije. V Ljubljani izhaja neki zakotni listič, kateri trdi, da je na katoliški podlagi, da zastopa ideje in „novi program“ krščanskih „socialistov“ in ki nosi naslov „Večerni list“. Mi bi se s tem, „revolverjem“ ne pečali, ker imamo dovolj pametnega dela in si tudi z njim nočemo mazati svojih rok, a ker je pa že hotel enkrat zlititi svojo gnojnico na narodne socialiste in na našo podružnico NSZ v Litiji, se pa moramo četudi neradi pečati s tem listom. V št. 187 z dne 19. avgusta prinaša ta list dopis iz Litije, iz katerega zveni vsa bolest in jeza, da je litijsko delavstvo tako pametno, da noče nasesti na klerikalne limance. Že pred dobrim mesecem so poskušali klerikalci svojo srečo v Litiji in sklicali shod, kateri se pa ni mogel vršiti, ker sta bila navzoča samo dva njih pristaša in sicer eden iz litijske okolice in „govornik“ iz Ljubljane. Šele ko so prišli na shod naši tovariši in jim prižgali svečo, kar je potrebno pri vsakem pogrebu, se je shod res vršil pod našim predsestvom in takrat so se klerikalci prepričali, da med litijskim delavstvom za njih ni prostora. Dopisnik priznava, da je vse litijsko delavstvo organizirano v NSZ in da voditelji prav vneto zastopajo delavske interese, priznava celo, da je NSZ dosegla že veliko uspehov in vodila razne mezdne boje. Pravi, da so klerikalcem mezdna gibanja samo sredstvo, a da oni bijejo boj za „program“. Nehote je dopisnik izblebetal čisto resnico in klerikalno priznanje, da njim ni za to, da bi imeli delavstvo boljše plače, ampak samo za „program“, katerega itak poznamo t. j. delaj, garaj na tem svetu in pripravljaj se za boljše življenje na — onem svetu. Očita dalje, da smo v zvezi s kapitalisti in liberalci in kar imamo socialističnega smo pa ukradli seveda klerikalcem. Falotje ali norci, družega izraza res ne zaslužite. Ako hočete čitati naš program, ga lahko dobite v tajništvu vaše stranke, ker smo ga vaši stranki tudi poslali, da se lahko kaj naučite. Mi ne kričimo in ne delamo take smešne reklame, ker hočemo delavstvu res koristiti z pozitivnim delom. Litijsko delavstvo samo prav dobro ve kaj je NSZ že vse storila za nje. Kje pa ste bili gospoda klerikalna takrat, ko so bili litijski delavci brezposelni? Ko je bilo treba vsestranske pomoči, takrat se seveda vi niste zmenili za to ubogo paro. NSZ se je za te uboge trpine prav resno zavzela, posredovala v neštetihi slučajih in izplačala brezposelne podpore skoro K 50.000. — In vi nam boste očitali, da nismo delavstvo podpirali? Kdo je priboril delavstvu 100% povišanja plač in dosegel že marsikaj, kar je vse zapopadeno v kolektivni pogodbi? Skrajno lopovstvo pa je se nam očitati, da smo, pri pogajanjih zvezali s kapitalisti. Pozivljamo javno vse tiste delavce in delavke, ki so bili pri pogajanjih navzoči, da sami povedo, kako so nastopali voditelji.

Ako ne bi nastopili tako odločno in pametno, gotovo ne bi dosegli teh uspehov. Gospoda klerikalna, pobrigajte se rajše najprvo v lastnih podjetjih in tam kjer, imate res kaj organiziranega, ker prav dobro vemo kakšne plače imajo uslužbenci in delavci v raznih klerikalnih podjetjih. Kakšnega značaja človek je ta dopisnik, se vidi takoj, ker tudi pri tej priliki napada Sokolstvo in očita članom NSZ, da so člani Sokola. Mi smo le ponosni na to, da so naši delavci že tako zavedni in pametni, da so včlanjeni pri Sokolstvu, ker s tem je že itak vse povedano. Seveda v Litiji, Šmartnem in tako naprej vaše slavno orlovstvo propada in sedaj bi radi rešitve med litijskim delavstvom. Ampak naleteli boste slabo in ako hočete, da se vas lepo pusti v miru, ne izživajte, ne delajte razdora med delavstvom, ker sicer bomo drugače obravnavali z vami.

Naročnikom!

Ker se množe slučaj, da prihaja časopis nazaj z pripombo „ne sprejemem“ i. t. d. od onih naročnikov, ki so list osebno naročili in se zavezali plačevati naročnino, pa bilo osebno ali po položnici, opozarjamo cenjene naročnike, da nam določiljanje lista vedno pisмено odpovejo; v nasprotnem slučaju ni upravištvo odgovorno in upravičeno ustavititi določiljanje lista.

Naročnikom!

Z zadnjo številko „Nove Prave“ se je pomotoma razposlalo poštno položnice vsem naročnikom, ne glede na to ali imajo že predplačano naročnino ali ne. Z ozirom na to prosimo cenjene naročnike, da si obdrže položnico za poznejše plačanje naročnine, nam določiljanje po njej kakega novega naročnika al pa morebitne nabrane prispevke za tiskovni sklad.

Opozarjamo cenjene naročnike, da nam pri dopisovanju navedejo vedno tudi številke, ki so na naslovnem listku v levem kotu zgoraj napisane in nam s tem omogočijo točnejšo kontrolo in prikrajšajo delo. Oni pa, ki so list naročili in ga še niso dobili, prosimo, da to nemudoma javijo upravištvo Gradišče 7.

Opozarjamo vse cenjene bralce, da upravištvo poštno pošilke, za katere bi bilo primorano plačati nezadostno frankovanje, principijelno zavrne.

Gospodarstvo.

K pomanjkanju stanovanj. Opozarjamo na današnji oglas Christoph & Unmack d. d., Niesky v Gornji Lužici (Oberlansitz) in priporočamo bralcem firmo najtopleje. Pri današnji stiski za stanovanja bi bilo opozoriti posebno na to, da imenovana firma v kratki dobi gradi enorodbinske in dvorodbinske hiše po Döcklerjevem sistemu, gradi vile in stanovanjske hiše v bločni obliki vsa-

kega sloga in omenjamo zlasti, da je firma pokazala posebno spretnost pri lesenih stavbah (Freibau), pri čemer se opira že na desetletja izkušenj. Veliko zmožnost leta 1882. ustanovljene firme Christoph & Unmack d. d., ki si jo je pridobila kot najstarejša in največja specialna graditeljica razložljivih lesenih stavb ne samo v Evropi, nego tudi čez morje, naj osvetli nastopni razvid: a) 3500 delavcev in uradnikov, 500.000 kvadratnih metrov tvorniške površine,

60.000 m² pozidane ploščine, 6000 m² za zalogo lesa, 18.000 m² prostora za na prostem naloženi les, 1900³ sušilnice, 10 žag. jarmenikov, 140 strojev za obdelovanje lesa, stroji na 1000 konjskih sil. Vsega skupaj je postavila firma Christoph & Unmack d. d. lesenih zgradb z 2.000.000 m² ploščine. Izkušnje in tvorniška zmožnost firme, odprta na preizkušeno sodelovanje spretnih statistikov, tehnikov, strokovnjakov za velikanske lope in lesene zgradbe jamčijo korektno,

brzo postavljanje tudi največjih lesenih gradbenih projektov, zasnovanih kot polnostenske, mrežne itd. gradbe po potrebi na vezavo in sklep, zbito, staknjeno itd., različni načini spojin, porabljeni pri kaki stavbeni obliki ali pa primerno združeni.

O stanovanjskih hišah in vilah ter „lesni prosti gradnji“ izidejo v najkrajšem času natančne razprave.

Izdaja konzorcij „Nove Pravde“. Odgovorni urednik: H. Sever. Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Priporočajoč dobro postrežbo, vedno sveže pivo, domača prista vina in dobro kuhinjo po zelo ugodnih cenah, prosim za obilen obisk

FRANJO STIKLER

Restavracija juž. kol. Maribor.

Slavnemu občinstvu se priporoča

kavarna „CENTRAL“

poleg Zmajevca (Jubelejnega) mostu

Lastnik STEVO MIHOLIČ.

JURJEVO

Terpentinsko čisto za čevlje razpošilja tovarniška zaloge M. TREBAR. Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6. Telefon št. 539.

Priporočam slavnemu občinstvu zaloga manufakturnega blaga po najnižjih mogočih cenah

Feliks Škrabič

Maribor, Gosposka ulica 11.

Opozarjamo cenjene naročnike na oglase v našem listu!

Prvi mariborski slovenski stavbeni umetni ključavnčarski mojster

FERDO BABIČ

Maribor, Splavarska ulica št. 3

se priporoča cenjenemu občinstvu.

Restavracija v „Narodnem domu“ v Mariboru

HINKO KOSIČ

se priporoča za obilen obisk.

Priporočljive tvrdke

Sv. Lovrenc na Pohorju:

Ljubljana:

Alojz Jüger trgovina z mešanim blagom	Feliks Heinschko usnjar
Anton Brezočnik lesna trgovina	Karol Pisnik čevljar
Jakob Novak hotelir in lesni trgovec	Julija Sabadi pekarna

Srečko Potočnik krojaška delavnica Šelenburgova ulica
Brata Rožič Sobno in dekorativno slikarstvo in pleskarstvo Vegova ul. 8 — Soteska 1
Anton Černe graver, Dvorni trg 1 Katalog franko

Ali bi kupil mojemu malemu za god? —

Moj zverinjak

knjižica n. šim malim za zabavo in pouk s 45 slikami in k temu spadajočim besedilom

Cena 20 kron.
Dobiva se v Ljubljani v Zvezni knjigarni, Marijin trg 8
Zvezni tiskarni, Stari trg 19, 1.

Kateri pohitite v Maribor

koncem avgusta, k sokolski slavnosti toplo priporočamo brošuri:

Maribor in okolica.

Zgodovinski opis z načrtom mesta. — Cena K 5.—.

Vodnik po Mariboru.

Cena K 3. Po pošti 60 vin. več. Naročila sprejema: Zastopstvo jugoslovanskih novin, Maribor, Slovenska ulica 15. — Na naročila brez denarja se ne ozira!

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji tu- in v inozemstvu

Christoph & Unmack d. d.

glavno obratovališče NIESKY, OBERLAUSITZ (Gornja Lužica).

Postranska obratovališča: Černhausen na Čehoslovaškem in Kopenhagen (Kodanj)

se priporoča za hitro izdelavo enodružinskih, dvodružinskih in večdružinskih hiš po Döckerjevem sistemu. Vile in stanovanjske hiše bločne oblike vseh slogov, dalje industrijske stavbe, velikanske tvorniške delavniške lope, prekrvoja za kolodvore, klavnice, tržnice, mostovi, strojnice, gledališča za kino, razstavne dvorane, garaže, cerkvene strehe, vodne naprave, bolnice po paviljonskem sistemu itd. Strešni stoli brez motečih opor. — Cenjena vprašanja na upravništvo „Jugoslavije“ pod Christoph & Unmack, A. G. — Več v besedilu lista.